KOMMISSION

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 2. december 1977

om en procedure i henhold til EØF-traktatens artikel 85

(IV/28.948 — blomkål)

(Den franske tekst er den eneste autentiske)

(78/66/EØF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig artikel 85,

under henvisning til Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962 [1], særlig artikel 3,

under henvisning til Rådets forordning nr. 26 af 4. april 1962 [2], særlig artikel 1,

under henvisning til begæring af 14. oktober 1974, indgivet af Groupement d'Exportation du Léon, Saint-Pol-de-Léon (Frankrig), i henhold til artikel 3, stk. 2, litra b), i forordning nr. 17,

under henvisning til høring af de pågældende virksomheder og sammenslutninger af virksomheder i henhold til artikel 19, stk. 1, i forordning nr. 17 og bestemmelserne i forordning nr. 99/63/EØF af 25. juli 1963 [3],

under henvisning til udtalelse af 27. juli 1977 fra Det rådgivende Udvalg for Kartel- og Monopolspørgsmål indhentet i henhold til artikel 10 i forordning nr. 17, og

ud fra følgende betragtninger :

I. DE FAKTISKE OMSTÆNDIGHEDER

Den begæring om konstatering af overtrædelser af bestemmelserne i traktatens artikel 85, som Groupement d'Exportation du Léon (i det følgende benævnt »GREX«) har fremsat, vedrører den måde, hvorpå en række foreninger af producenter af og forsendelsesvirksomheder for grønsager i Bretagne tilrettelægger afsætningen af visse grønsager gennem auktionssalg. Inden disse foreningers adfærd beskrives, er det nødvendigt kort at anføre de vigtigste kendetegn ved de pågældende markeder.

A. Markederne

1. Grønsagsproduktionen i Bretagne er geografisk koncentreret inden for et snævert kystbælte af ca. 150 km's længde, som strækker sig gennem den nordlige del af de franske départementer Finistère, Côtes-du-Nord og 'Ille-et-Vilaine. I dette område, der nyder godt af et mildt og fugtigt klima, har man navnlig specialiseret sig i produktion af blomkål, artiskokker og nye kartofler ; ca. 70 % af den franske produktion af blomkål og artiskokker og 25 % af produktionen af de nye kartofler stammer fra denne region.

For så vidt angår blomkål, når den samlede produktion i Fællesskabets medlemsstater op i nærheden af 1 500 000 tons. Denne produktion er imidlertid særlig koncentreret i tre fællesskabslande ; Italien, Frankrig og Det forenede Kongerige producerer således tilsammen ca. 90 % af Fællesskabets produktion af blomkål ; produktionen i disse lande var i 1976 570 000 tons i Italien, 443 000 tons i Frankrig og 254 000 tons i Det forenede Kongerige. Frankrig alene producerer således ca. 30 % af blomkålen i EØF, og denne produktion er hovedsagelig koncentreret i grønsagsområdet i den nordlige del af Bretagne ; denne region producerer mere end 300 000 tons blomkål, hvilket udgør ca. 70 % af den nationale produktion. Det er endvidere af betydning at bemærke, at der i Bretagne dyrkes to sorter blomkål : vinterblomkål, hvor høsten påbegyndes i december og afsluttes i slutningen af maj, og efterårsblomkål som høstes i løbet af månederne oktober, november og december. Det skal ligeledes bemærkes, at produktionen i Bretagne af vinterblomkål, som varierer mellem 240 000 og 280 000 tons, hovedsagelig er koncentreret omkring Saint-Pol-de-Léon i Nord-Finistère og omkring Paimpol i Côtes-du-Nord, medens efterårsblomkålen, hvoraf produktionen i de forskellige høstår varierer mellem 35 000 og 50 000 tons, næsten udelukkende produceres omkring Saint Malo i département d'Ille-et-Vilaine.

---

[1] EFT nr. 13 af 21. 2. 1962, s. 204/62.
[2] EFT nr. 30 af 20. 4. 1962, s. 993/62.
[3] EFT nr. 127 af 20. 6. 1963, s. 2268/63.

Der er kun to lande, der producerer artiskokker inden for Fællesskabet; Italien, som producerer mere end 600 0000 tons pr. år, og Frankrig, som leverer ca. 100 000 tons årlig. Ca. 70 % af den franske produktion af artiskokker høstes i Bretagne, hovedsagelig i omegnen af Saint-Pol-de-Léon.

For så vidt angår nye kartofler, overstiger Fællesskabets produktion 2 millioner tons; de vigtigste producentlande er Tyskland med 800 000 tons, Frankrig med 500 000 tons og Det forenede Kongerige med 450 000 tons. Bretagne producerer ca. 25 % af den franske høst af nye kartofler, og denne produktion er hovedsagelig koncentreret omkring Saint Malo.

2. De fællesskabsregler inden for landbrugsområdet, der vedrører produktion og handel med grønsager, findes i Rådets forordning (EØF) nr. 1035/72 af 18. maj 1972 om den fælles markedsordning for frugt og grønsager (1). I denne forordning er det blandt andet bestemt, at der skal anvendes kvalitetsnormer for et vist antal grønsagers vedkommende, herunder for blomkål og artiskokker; disse normer vedrører kvalitet, størrelse, emballering og mærkning af produkterne. Når et produkt er undergivet en norm, kan det kun bringes i handelen inden for EØF, hvis det er i overensstemmelse med denne norm. Endvidere anerkendes det i denne forordning, at oprettelsen af producentorganisationer, der forpligter de tilsluttede producenter til at overholde visse regler, navnlig vedrørende afsætningen, kan bidrage til realisering af målene for den fælles landbrugspolitik. Det er tilladt producentorganisationerne eller sammenslutninger af disse organisationer at fastsætte tilbagekøbspriser, idet finansieringen af disse tilbagekøbsforanstaltninger påhviler de tilsluttede producenter. Medlemsstaterne kan yde støtte til producentorganisationer i en periode på fem år regnet fra dagen for deres oprettelse. I øvrigt indeholder denne forordning bestemmelser om indførelse af en interventionsprisordning for Fællesskabet, som giver mulighed for tilbagetrækning af grønsager fra markedet, når prisen falder under et vist niveau, der fastsættes én gang om året af Rådet; indtil nu er kun blomkål og tomater kommet ind under en sådan interventionsordning, hvor tilbagekøbet finansieres af EUGFL. Endelig er der med forordning (EØF) nr. 1035/72 indført et beskyttelsessystem for de tilfælde, hvor indførsel til lav pris fra tredjelande ville kunne medføre forstyrrelser på det fælles marked.

3. De nuværende kendetegn ved udbudet af grønsager fra Bretagne er resultatet af gennemgribende forandringer, som begyndte at vise sig omkring 1960, og som må haves i erindring. Indtil da produceredes der i grønsagsområdet i Bretagne, der omfatter regionerne Saint-Pol-de-Léon, Paimpol og Saint-Malo, i gennemsnit 150 000 tons blomkål og 70 000 tons artiskokker. Ca. 20 % af denne produktion bragtes på markedet af produktions- og salgskooperativer og 80 % af engros- og forsendelsesvirksomheder, over for hvilke producenterne var praktisk talt uden forsvarsmidler; flere tusinde isolerede producenter konfronteredes dagligt med omkring hundrede grossister, som påtvang dem de regler, som de havde aftalt at anvende. Hver morgen leverede producenterne et stort parti varer til engros- og forsendelsesvirksomhedernes emballeringslokaler uden forudgående fastsættelse af prisen; resten af indkøbene fandt sted ved købslåen på markeder, der domineredes fuldstændigt af engros- og forsendelsesvirksomhederne. Når produktionen klart overskred behovet i forbrugerleddet, faldt priserne endvidere katastrofalt. Stillet over for en sådan situation reagerede en gruppe unge landbrugere ved at foreslå oprettelsen af en producentorganisation, i hvilken de tilsluttede producenter gik ind på at afsætte deres produkter på grundlag af et vist antal fælles regler, hvoraf de væsentligste skulle være følgende:

— opbygning af et salgssystem med »hollandske ure« (i det følgende benævnt auktioner), hvor producentmedlemmerne forpligtede sig til at udbyde deres samlede produktion;

— vedtagelse af fælles regler vedrørende sortering, størrelser og vejning;

— fastsættelse af en mindste salgspris, som gav mulighed for at standse faldet i noteringerne i tilfælde af overproduktion.

I december 1960 gik ca. 3 000 landbrugere ind på at oprette en organisation baseret på disse regler, og de stiftede den 31. marts 1961 i Saint-Pol-de-Léon, et Société d'Intérêt Collectif Agricole under betegnelsen »SICA-Marché de Vente aux enchères du Nord-Finistère« (2) (i det følgende benævnt »SICA de Saint-Pol-de-Léon«). Den 22. november 1961 undertegnede SICA de Saint-Pol-de-Léon en aftale med Union des Expéditeurs et Exportateurs en Fruits et Légumes du Finistère, hvorved de forsendelsesvirksomheder, der var tilsluttet denne sammenslutning, pålagdes en forpligtelse til kun at forsyne sig på de af SICA de Saint-Pol-de-Léon afholdte auktioner. Fra 1964 til 1966 blev der indgået aftaler mellem SICA og tre store landbrugskooperativer — Société de Commercialisation des Primeuristes (SOCOPRIM), Syndicat spécialisé des Producteurs de l'Armor (SYPA) og Coopérative des Agriculteurs de Bretagne — hvilket førte til oprettelsen af en sammenslutning af markedsføringsforeninger, hvori de deltagende producentforeninger forpligtede sig til at afsætte deres samlede høst på de af SICA de Saint-Pol-de-Léon afholdte auktioner.

(1) EFT nr. L 118 af 20. 5. 1972, s. 1.

(2) I april 1975 ændredes navnet fra »SICA-Marché de Vente aux enchères du Nord-Finistère« til »Société d'Investissements et de Coopération Agricoles.«

I Ille-et-Vilaine førte en lignende organisationsproces i 1965 til indførelse af auktionssalg i Saint-Méloir-des-Ondes, her afholdt af et Société d'Intérêt Collectif Agricole, hvori ikke alene de producenter, der deltager i auktionssalget, er sammensluttet, men også — hvilket er en forskel i forhold til auktionerne i Saint-Pol-de-Léon — alle forsendelsesvirksomheder med adgang til at købe på disse auktioner. Dette selskab, hvis navn er »Société Interprofessionnelle des Producteurs et Expéditeurs de Fruits, Légumes, Bulbes et Fleurs d'Ille-et-Vilaine — SICA — SIPEFEL« (i det følgende benævnt »SIPEFEL«), indgik legeledes aftaler med to andre producentforeninger (APPRM og Coopérative des Agriculteurs de Betagne) for at stifte Association de mise en marché de Saint-Méloir-des-Ondes, hvor producentmedlemmerne er forpligtede til udelukkende at sælge ved auktion.

I marts 1967 oprettedes et tredje auktionssalg, SICA du Goëlo Trégor, i Paimpol. I forbindelse med en reorganisation sammen med et betydningsfuldt kooperativ i Côtes-du-Nord, blev dette SICA i 1974 til : »l'Union des coopératives de Paimpol et Tréguier«.

I mellemtiden gav reorganisationen af samtlige producentorganisationer i Bretagne mulighed for i 1965 at oprette »Comité Économique Agricole Régional Fruits et Légumes de la région Bretagne« ; denne regionale økonomiske komité, i det følgende benævnt »CERAFEL«, er en sammenslutning af producentforeninger, som i henhold til bestemmelserne i den franske lov nr. 62-933 af 8. august 1962 kan lade de regler, som dets medlemmer anvender ved produktion og markedsføring, gælde for hele regionen, bortset fra egentlige salg.

Som følge af disse reorganisationer af producenterne i organisationer, der er særdeles godt strukturerede og samordnede, er det nuværende styrkeforhold på blomkåls- og artiskokmarkedet i Bretagne fuldstændig anderledes end det, der kunne iagttages i 1960.

Det kan nu konstateres, at mere end 90 % af produktionen i Bretagne af blomkål, artiskokker og nye kartofler er centraliseret i tre sammenslutninger af producentforeninger, der afsætter deres grønsager på auktionerne i Saint-Pol-de-Léon, Paimpol og Saint-Méloir-des-Ondes. Disse tre sammenslutninger af producentforeninger er :

— Association des Groupements de Mise en Marché du Nord-Finistère, som består af SICA de Saint-Pol-de-Léon, SOCOPRIM, SYPA og de producenter i Coopérative des Agriculteurs de Bretagne, som er etableret i grønsagsområdet ved Saint-Pol-de-Léon,

— Union des coopératives de Paimpol et Tréguier, som består af Coopérative du Goëlo Trégor, kooperativet La Presqu'île og de producenter i Coopérative des Agriculteurs de Bretagne, som er etableret i Côtes-du-Nord,

— Association de mise en marché de Saint-Méloir-des-Ondes, som består af producentmedlemmerne i SIPEFEL, APPRM og de producenter i Coopérative des Agriculteurs de Bretagne, som er etableret i grønsagsområdet ved Saint-Malo.

Resten af produktionen i Bretagne af blomkål, artiskokker og nye kartofler, dvs. under 10 % markedsføres direkte af fire landbrugskooperativer : Union des coopératives agricoles du Nord-Finistère, La Paimpolaise, la Perrosienne og GAARM (Groupement des Associations Agricoles pour l'organisation de la production et de la commercialisation des pommes de terre et légumes de la Région Malouine).

Alle disse producentforeninger, herunder de fire uafhængige landbrugskooperativer, er medlemmer af CERAFEL.

For distributionens vedkommende frembyder organisationen af engros- og forsendelsesvirksomhederne, herefter benævnt »forsendelsesvirksomheder«, nogle forskelle alt efter fra hvilket marked, forsyningerne kommer. De 60 forsendelsesvirksomheder, der køber ind på auktionerne i Saint-Pol-de-Léon, er tilsluttet den ene eller den anden af de to sammenslutninger af forsendelsesvirksomheder, som findes på dette marked. Union des Expéditeurs et Exportateurs en Fruits et Légumes du Finistère) herefter benævnt »Union des Expéditeurs«) er den stærkeste af disse to sammenslutninger ; 44 forsendelsesvirksomheder er sammensluttet heri, særlig de mest betydelige af dem, der handler på dette marked, medens de øvrige er medlemmer af GEEP (Groupement des Expéditeurs et Exportateurs Primeuristes du Nord-Finistère). I Paimpol er der kun 14 forsendelsesvirksomheder, der regelmæssigt køber op på de af Union des Coopératives de Paimpol et Tréguier afholdte auktioner ; i modsætning til forsendelsesvirksomhederne i Saint-Pol-de-Léon og i Saint-Méloir-des-Ondes er de ikke tilsluttet nogen sammenslutning. Endelig er de 46 forsendelsesvirksomheder, som køber på auktionerne i Saint-Méloir-des-Ondes samtidig medlemmer af SIPEFEL og tilsluttet »Syndicat des Expéditeurs et Exportateurs en Légumes et Pommes de terre primeurs de la région Malouine«, herefter benævnt »Syndicat des Expéditeurs de Saint-Malo«.

4. For så vidt angår den praktiske gennemførelse af auktionerne i Saint-Pol-de-Léon, Paimpol og Saint-Méloir-des-Ondes, bør det fremhæves, at disse afholdes i et stort lokale ved hjælp af »hollandsk ur«. Alle opkøbere, der har adgang til auktionerne, har hver deres egen trykknap, hvormed de kan deltage i auktionen ved at standse urviseren på den pris, de vil købe til. Endvidere kan de tre markeder, hvor der anvendes ur, i Saint-Pol-de-Léon, Paimpol og Saint-Méloir-des-Ondes, forbindes indbyrdes ad elektronisk vej, således at de varer, der udbydes til salg på marked A, ligeledes kan købes af forsendelsesvirksomhederne på markederne B eller C ; sådanne simultansalg finder faktisk sted :

— mellem Saint-Pol-de-Léon og Paimpol ved salget af al vinterblomkål og alle artiskokker på disse to markeder,

— mellem Paimpol og Saint-Méloir-des-Ondes, men kun i forbindelse med salg af vinterblomkål i Paimpol, og

— mellem alle tre auktionsmarkeder, men kun i forbindelse med nye kartofler.

For så vidt angår betalingsbetingelserne, gennemføres enhver handel mellem producent og forsendelsesvirksomhed gennem det selskab, der står for auktionerne (SICA de Saint-Pol-de-Léon, SIPEFEL eller Union des Coopératives de Paimpol et Tréguier). Ved udløbet af de gældende betalingsfrister (2 eller 3 uger alt efter produktets art) betaler forsendelsesvirksomheden købesummen til auktionsselskabet ; dette beløb er altid produktet af de indkøbte mængder og den faktisk registrerende pris på auktionsuret. Auktionsselskabet udbetaler derpå til hver producent det beløb, der svarer til hans salgssummer efter fradrag af et gebyr, som er fastsat til 3 centimer pr. solgt kilogram af varen eller pr. solgt blomkålshoved, og som er beregnet til at dække omkostningerne ved afholdelsen af auktionerne.

Inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik fastsætter Rådet for De europæiske Fællesskaber hvert år interventionspriser for blomkål, under hvilken producentorganisationerne ikke kan afsætte de produkter, som tilføres af deres medlemmer. For hvert parti, der således trækkes ud af handelen, får producenterne udbetalt interventionsprisen. Omkostningerne ved disse transaktioner bæres fuldt ud af EUGFL, som fordeler de beløb, der skal udbetales, til de forskellige regionale organisationer, der er involveret. I Bretagne påhviler det CERAFEL at gennemføre disse transaktioner omfattende indkassering, fordeling og udbetaling for regionens producentforeningers regning. For de andre grønsagers vedkommende kan CERAFEL selv fastsætte tilbagekøbspriser, men i dette tilfælde sker finansieringen af tilbagekøbstransaktionerne gennem et udligningssystem, som er oprettet mellem de producenter, der deltager i systemet.

For så vidt angår kendetegnene ved de solgte produkter, tilbydes grønsager, der udbydes på auktion, enten i emballeret stand eller i løs vægt ; på auktionerne i Saint-Pol-de-Léon og i Paimpol udbydes 45 % af artiskokkerne, over 60 % af blomkålen og det samlede kvantum nye kartofler i emballeret stand. Denne forudgående emballering udføres af emballeringsvirksomheder, som råder over lokaler, der er udstyret til denne art virksomhed, og som er tilknyttet SICA ved kontrakt. Resten af produktionen, der opkøbes i løs vægt, emballeres af forsendelsesvirksomhederne i disses lokaler. På auktionerne i Saint-Méloir-des-Ondes er så godt som alle grønsager med undtagelse af nye kartofler allerede emballeret.

5. Afsætningen af Bretagnes produktion af blomkål er hovedsagelig rettet mod eksport ; 50 til 60 % af Bretagnes blomkålsproduktion eksporteres nemlig, hvilket repræsenterer en mængde på ca. 100 000 tons. De vigstigste eksportmarkeder er Tyskland (40 000 til 50 000 tons), Storbritannien (15 000 til 30 000 tons) og Benelux (ca. 20 000 til 25 000 tons). En gennemgang af udenrigshandelsstatistikkerne for de seneste 10 år viser en relativ stabilitet i størrelsen af de gennemførte leverancer til disse tre markeder med en let tendens til stigende afsætning til det tyske marked. Derimod er de andre grønsager, der dyrkes i Bretagne, næsten udelukkende bestemt for det franske hjemmemarked ; kun 10 % af Bretagnes produktion af nye kartofler og under 6 % af artiskokkerne eksporteres.

B. De pågældende foreningers markedsadfærd

Med hensyn til tilrettelæggelsen af de tre grønsagsauktioner er det nærmere betegnet vilkårene for at deltage i disse salg, der er blevet anfægtet, og som skal undersøges.

De producenter eller producentforeninger, der optræder som sælgere på auktionerne i Bretagne, har forpligtet sig til udelukkende at markedsføre deres produktion af blomkål, artiskokker og nye kartofler gennem disse auktioner ; denne forpligtelse til eksklusiv tilførsel er imidlertid i overensstemmelse med bestemmelserne i forordning (EØF) nr. 1035/72 om den fælles markedsordning for frugt og grønsager ; i artikel 13 i denne forordning fastsættes det nemlig, at medlemmer af producentorganisationerne er forpligtede til »at afsætte den samlede produktion af det eller de produkter, med hensyn til hvilket eller hvilke de har tilsluttet sig organisationen, gennem denne«.

Til gengæld for denne bestemmelse om eksklusiv tilførsel, har de producentforeninger, der har ansvaret for auktionssalgene i Saint-Pol-de-Léon og i Saint-Méloir-des-Ondes, over for de forsendelsesvirksomheder, der henter deres forsyninger ved disse salg, indført en forpligtelse til købseksklusivitet. Det hedder således i artikel 5 i den aftale, der den 22. november

1961 blev indgået mellem SICA de Saint-Pol-de-Léon og l'Union des Expéditeurs, at »opkøberne forpligter sig til at foretage alle deres køb på de markeder, der forvaltes af »Marché de vente aux enchères du Nord-Finistère«, og til ikke at modtage nogen direkte tilførsel.« Denne forpligtelse til købseksklusivitet, som oprindelig kun gjaldt for blomkål og artiskokker, blev den 27. juli 1966 udvidet til også at omfatte nye kartofler. I artikel 5 i SIPEFEL's forretningsorden, der er udarbejdet i december 1974, hedder det ligeledes, at forsendelsesvirksomhederne ved at undertegne en individuel aftale med SIPEFEL forpligter sig til kun at købe på SIPEFEl's auktionsmarkeder, og at de indfører forbud mod ethvert køb uden for disse markeder eller hos producenter, der ikke er medlemmer. I praksis tolerer de foreninger, der er ansvarlige for tilrettelæggelsen af auktionssalgene, dog også køb, der foretages på de andre auktionsmarkeder eller på andre regionale markeder; bestemmelsen om købseksklusivitet har altså indtil nu kun været anvendt som et forbud mod at foretage direkte køb hos producenterne i Bretagne.

De producentforeninger og sammenslutninger af forsendelsesvirksomheder, som medvirker ved tilrettelæggelsen af auktionssalgene i Saint-Pol-de-Léon og Saint-Méloir-des-Ondes, kræver som betingelse for adgang til disse auktioner, at forsendelsesvirksomhederne har et emballeringslokale, hvor der er personale beskæftiget, og som er beliggende i det område, som dækkes af den auktion, hvortil de har anmodet om at få adgang. Denne forpligtelse til at have et emballeringslokale er udtrykkeligt fastsat i den mellem SICA de Saint-Pol-de-Léon og Union des Expéditeurs den 22. november 1961 indgåede aftale. Artikel 18 i denne aftale stipulerer, at »kun forsendelsesvirksomheder, som har bevilling til at drive sådan virksomhed, som har et emballeringslokale samt personale i grønsagsområdet, og hvis tilstedeværelse på markedet er permanent, kan godkendes som købere«. Med hensyn til adgangen til auktionen i Saint-Méloir-des-Ondes skal det bemærkes, at det i artikel 18 i vedtægterne af 5. november 1973 for Syndicat des Expéditeurs de Saint-Malo ligeledes fastsættes, at en forsendelsesvirksomhed for at blive medlem af denne organisation skulle være beliggende i Saint-Malo-området og skulle »bevise, at den ejer en forretning med lokale og egnet personale«. Den samme forpligtelse gælder efter den nye version af denne organisations vedtægter, som blev vedtaget den 19. marts 1975; det hedder i disse nye vedtægter, at en forsendelsesvirksomhed, der vil optages som medlem af Syndicat des Expéditeurs de Saint-Malo, blandt andet skal udøve sin virksomhed i Saint-Malo området og have et anlæg og et personale, som opfylder de erhvervsfaglige krav. I de individuelle aftaler, som forsendelsesvirksomhederne har indgået med SIPEFEL, indgår på den anden side en forpligtelse for SIPEFEL til kun at give de forsendelsesvirksomheder, »som er organiserede og som har næringsbrev i det geografiske område, som dækkes af foreningen eller markedsføringssammenslutninger«, adgang til auktionssalgene. Da Syndicat des Expéditeurs de Saint-Malo er den eneste organisation i Saint-Malo-området, betyder dette, at de forsendelsesvirksomheder, som ønsker at få adgang til auktionerne i Saint-Méloir-des-Ondes, skal opfylde de betingelser, der stilles af Syndicat des Expéditeurs de Saint-Malo, herunder navnlig have et emballeringslokale hvor der beskæftiges personale, i Saint-Malo-området.

I den tidligere version af vedtægterne for Syndicat des Expéditeurs de Saint-Malo krævedes der for optagelse af et nyt medlem en afgørelse truffet med 2/3 flertal af de tilstedeværende medlemmer på denne organisations generalforsamling; denne betingelse er blevet ændret i de nye vedtægter, og nu kræves der for optagelse af et nyt medlem er flertal blandt medlemmerne af bestyrelsen, som består af 12 medlemmer af organisationen udpeget af generalforsamlingen.

Ifølge forretningsordenen for Syndicat des Expéditeurs de Saint-Malo pålægges der hver forsendelsesvirksomhed, som er medlem, »en forpligtelse til kun at købe, forarbejde og forsende eller eksportere varer for egen regning«. Denne bestemmelse blev vedtaget den 5. november 1973 af generalforsamlingen i Syndicat des Expéditeurs de Saint-Malo for at undgå, at at forsendelsesvirksomheder, som ikke har adgang til auktionerne i Saint-Méloir-des-Ondes, kan skaffe sig forsyninger fra allerede etablerede forsendelsesvirksomheder; en større forsendelsesvirksomhed i Saint-Pol-de-Léon, GREX, havde nemlig den 17. september 1973, efter at dens anmodning om adgang til auktionen i Saint-Méloir-des-Ondes var blevet afslået, indgået en leveringskontrakt med en af de forsendelsesvirksomheder, der havde adgang til auktionerne i Saint-Méloir-des-Ondes, hvorved denne forsendelsesvirksomhed forpligtede sig til at foretage supplerende indkøb, der var bestemt til GREX. Det skal præciseres, at det trods eksistensen af denne kontrakt fortsat kun var den pågældende forsendelsesvirksomhed, der hæftede for alle de indkøb, som virksomheden foretog på auktionen. Efter at den nye forretningsorden var trådt i kraft, måtte denne forsendelsesvirksomhed efter i flere dage at have været udelukket fra auktionssalget, rette sig efter de nye bestemmelser og ophæve den nævnte kontrakt, den havde indgået med GREX.

SICA de Saint-Pol-de-Léon besluttede den 24. oktober 1974 at pålægge GREX strengere betalingsbetingelser end dem, selskabet krævede af de andre forsendelsesvirksomheder. I en meddelelse om klagepunkter af 3. september 1975 lod Kommissionen SICA de Saint-Pol-de-Léon vide, at det var dens opfattelse, at disse betalingsbetingelser var diskriminerende, og at den påtænkte at konstatere, at de stred mod EØF-traktatens konkurrenceregler. Efter denne meddelelse om klagepunkterne ændrede SICA de Saint-Pol-de-Léon sine betalingsbetingelser, således at enhver diskrimination over for de forskellige forsendelsesvirksomheder, som skaffer sig forsyninger ved selskabets auktionssalg, fjernedes.

II. ANVENDELSE AF ARTIKEL 85, STK. 1

I henhold til artikel 1 i Rådets forordning nr. 26 og med forebehold af bestemmelserne i forordningens artikel 2, finder bestemmelserne i EØF-traktatens artikel 85 anvendelse på aftaler mellem virksomheder og vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder om fremstilling og salg af de varer, som er opregnet i bilag II til traktaten [1].

I henhold til EØF-traktatens artikel 85, stk. 1, er alle aftaler mellem virksomheder, alle vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder og alle former for samordnet praksis, som kan påvirke handelen mellem medlemsstater, og som har til formål eller til følge at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for fællesmarkedet, uforenelige med fællesmarkedet og forbudt.

De aftaler og vedtagelser, som vedrører tilrettelæggelsen af grønsagsauktionerne i Saint-Pol-de-Léon og Saint-Méloir-des-Ondes samt disse auktioners funktion, og som alt efter omstændighederne er aftaler mellem virksomheder eller vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder, som falder ind under traktatens artikel 85, lægger deltagerne forpligtelser og regler, som i nogle tilfælde begrænser konkurrencen.

1. De aftaler, der er indgået mellem de producentsammenslutninger, som deltager i auktionerne i Saint-Pol-de-Léon og Saint-Méloir-des-Ondes, og de forsendelsesvirksomheder, som forsyner sig på disse auktioner, indeholder bestemmelser om, at forsendelsesvirksomhederne er forpligtede til at foretage alle deres indkøb dér. Selv om denne forpligtelse indgår i de nævnte aftaler, forhindrer producentsammenslutningerne i praksis ikke forsendelsesvirksomhederne i at foretage indkøb på andre auktioner eller på andre regionale markeder. Imidlertid omfatter disse køb på de andre regionale markeder eller på andre auktioner for tiden kun mindre mængder ; det kan derfor ikke udelukkes, at de for auktionerne ansvarlige vil kræve forpligtelsen til købseksklusivitet overholdt, hvis købene andre stede antager et større omfang, f.eks. som følge af en yderligere liberalisering af adgangsbetingelserne til de andre markeder. I hvert fald er den omstændighed, at forpligtelsen til købseksklusivitet indgår som en integrerende del af de aftaler, der er indgået mellem forsendelsesvirksomhederne og de producentforeninger, som deltager i auktionerne, ensbetydende med, at producentforeningerne når som helst kan kræve, at denne forpligtelse virkelig opfyldes. I så fald vil resultatet blive en indbyrdes afskærmning mellem de tre auktionssteder i Bretagne, hvilket vil begrænse konkurrencen mellem forsendelsesvirksomhederne på de forskellige lokale markeder mærkbart. Den forpligtelse til købseksklusivitet, som er fastsat i ovennævnte aftaler, har derfor til formål at begrænse konkurrencen inden for fællesmarkedet.

2. I artikel 18 i den mellem SICA de Saint-Pol-de-Léon og Union des Expéditeurs indgåede aftale fastsættes det, at forsendelsesvirksomhederne er forpligtede til at have et emballeringslokale inden for auktionsstedets geografiske område ; en tilsvarende forpligtelse følger af de mellem forsendelsesvirksomhederne og SIPEFEL indgåede aftaler, idet der i henhold til disse aftaler kun kan gives adgang til auktionerne for de forsendelsesvirksomheder, som er medlem af Syndicat des Expéditeurs de Saint-Malo, og dette syndikats vedtægter kræver, at foresendelsesvirksomhederne har et emballeringslokale i Saint-Malo-området.

Denne betingelse bevirker, at det er sværere for nye forsendelsesvirksomheder at få adgang til markedet, så meget mere som de investeringer, som kræves for at overholde en sådan betingelse, ofte ikke er nødvendige, da en meget stor del af de grønsager, der udbydes på auktionerne, allerede er emballeret. Følgelig udgør betingelsen i sin nuværende form en mærkbar begrænsning af konkurrencen.

3. Optagelse af et nyt medlem i Syndicat des Expéditeurs de Saint-Malo er i henhold til syndikatets vedtægter betinget af, at et flertal af medlemmerne af syndikatets bestyrelse stemmer for. Denne optagelsesbetingelse, som blev vedtaget den 19. marts 1975 på generalforsamlingen i nævnte syndikat — og som erstatter en bestemmelse, som blev vedtaget den 5. november 1973, og hvorefter optagelse af en forsendelsesvirksomhed krævede tilslutning fra 2/3 af syndikatets medlemmer — er en vedtagelse inden for en sammenslutning af virksomheder, som falder ind under traktatens artikel 85, stk. 1. Ifølge aftalerne mellem SIPEFEL og Syndicat des Expéditeurs de Saint-Malo kan kun de forsendelsesvirksomheder, som er medlem af syndikatet, få adgang til auktionerne i Saint-Méloir-des-Ondes. Følgelig fører den af Syndicat des Expéditeurs trufne afgørelse i praksis til, at nye forsendelsesvirksomheder er udelukket fra auktionen i Saint-Méloir-des-Ondes. Da ovennævnte bestyrelse er sammensat af tolv forsendelsesvirksomheder, som er valgt af generalforsamlingen, må det nemlig antages, at det praktisk taget er udelukket, at flertallet af forsendelsesvirksomheder, som optræder som købere på auktionen i Saint-Méloir-des-Ondes, udtaler sig til fordel for optagelse af en ny stor konkurrent på markedet, eftersom optagelse af en sådan konkurrent nødvendigvis indebærer en risiko for, at de gamle forsendelsesvirksomheders markedsandele formindskes, samt en risiko for en tendens til højere priser på auktionerne. Denne betingelse har i øvrigt betydet, at man indtil nu har kunnet nægte GREX adgang til auktionen i Saint-Méloir-des-Ondes. Den konkurrencebegrænsning, der er et resultat af denne bestemmelse, er særlig alvorlig,

[1] Blomkål, artiskokker og nye kartofler er blandt de varer, som er opregnet i bilag II til traktaten.

eftersom næsten al efterårsblomkål i Bretagne produceres i Saint-Malo-området, hvorfor kun de forsendelsesvirksomheder, som er medlem af Syndicat des Expéditeurs de Saint-Malo, kan købe denne efterårsblomkål.

4. Den forpligtelse, der pålægges forsendelsesvirksomhederne til kun at købe, bearbejde og forsende varerne for egen regning, og som findes i forretningsordenen for Syndicat des Expéditeurs de Saint-Malo, er ligeledes en vedtagelse inden for en sammenslutning af virksomheder, som falder ind under traktatens artikel 85. For så vidt ansvaret for betaling af de købte varer — som det er tilfældet ved de tre pågældende auktioner — udelukkende påhviler de forsendelsesvirksomheder, som — i kraft af den omstændighed, at de råder over en trykknap — har adgang til at købe på auktionerne, kan man ikke til forsvar for en sådan forpligtelse påberåbe sig finansielle sikkerhedshensyn. Formålet med denne regel er altså at undgå, at forsendelsesvirksomheder, som ikke har adgang til at deltage i auktionen i Saint-Méloir-des-Ondes, alligevel kan forsyne sig med efterårsblomkål ved hjælp af en forsendelsesvirksomhed, som allerede har adgang til auktionen ; det var det, der skete i 1973, da en forsendelsesvirksomhed i Saint-Malo blev tvunget til at ophøre med at levere til GREX, med hvem den pågældende forsendelsesvirksomhed havde indgået en leveringskontrakt. Anvendelsen af denne regel gør det derfor muligt and skærpe de i forvejen restriktive betingelser for adgang til auktionen i Saint-Méloir-des-Ondes, idet markedsføringen af efterårsblomkål herved helt og holdent er forbeholdt medlemmerne af Syndicat des Expéditeurs de Saint-Malo.

5. De ovenfor under pkt. 1-4 undersøgte forpligtelser er konkurrencebegrænsninger, som gør det muligt at hindre, begrænse eller kontrollere nye forsendelsesvirksomheders adgang til auktionerne i Bretagne. Disse begrænsninger kan påvirke handelen mellem medlemsstater, idet de vedrører afsætningen af produkter, som for en stor dels vedkommende udføres til andre lande i Fællesskabet, og idet de ligeledes regulerer betingelserne for, at grossister i andre medlemsstater kan deltage i auktionerne ; dels virker de nemlig som en begrænsning af eller en hindring for nye forsendelsesvirksomheders adgang til auktionerne i Bretagne, især når det drejer sig om forsendelsesvirksomheder fra de andre medlemsstater, og dels er de til hinder for, at en forsendelsesvirksomhed, som har adgang til en af auktionerne, ligeledes kan forsyne sig på de to andre auktioner, undtagen i de ganske bestemte tilfælde, hvor disse auktioner finder sted samtidig.

Sådanne begrænsninger i adgangen til forsyningskilderne har til følge at mindske den konkurrence, som måtte bestå mellem forsendelsesvirksomhederne på afsætningsmarkederne for grønsager fra Bretagne, dvs. ikke blot det franske marked, men også eksportmarkederne, som tegner sig for over 50 % af afsætningen af blomkål fra Bretagne, og som hovedsaglig ligger i de andre fællesskabslande. Selv om eksporten af de andre grønsager er betydelig mindre, står det fast — i betragtning af at blomkål udgør 60-65 % af produktionen af de tre pågældende grønsagsarter — at næsten en tredjedel af denne produktion eksporteres til fællesskabslandene. Følgelig kan førnævnte forpligtelser, som følger af aftaler mellem virksomheder eller vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder, og som i mærkbar grad begrænser adgangen til grønsagsauktionerne, påvirke handelen mellem medlemsstater. Disse forpligtelser er derfor omfattet af forbudet i EØF-traktatens artikel 85, stk. 1.

III. ARTIKEL 2 I RÅDETS FORORDNING nr. 26 FINDER IKKE ANVENDELSE

I henhold til artikel 2, stk. 1, i Rådets forordning nr. 26 af 4. april 1962 gælder traktatens artikel 85, stk. 1, ikke for de i forordningens artikel 1 omhandlede aftaler, vedtagelser og former for praksis, der udgør en integrerende del af en national markedsordning, eller som er nødvendige for at nå de i traktatens artikel 39 angivne mål. Bestemmelsen gælder navnlig ikke for aftaler, vedtagelser og former for praksis mellem landmænd, landbrugssammenslutninger eller sammenslutninger af landbrugssammenslutninger, der henhører under en enkelt medlemsstat, i det omfang, hvori de — uden at medføre forpligtelsen til at holde en bestemt pris — angår produktion eller salg af landbrugsvarer eller benyttelse af fælles anlæg til oplagring, behandling eller forædling af landbrugsprodukter, medmindre Kommissionen fastslår, at konkurrence således er udelukket, eller at de i traktatens artikel 39 nævnte mål er bragt i fare.

De adgangsbetingelser, der pålægges køberne ved de pågældende auktionssalg kan af følgende grunde ikke falde ind under den i artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 26 hjemlede fritagelse.

1. Disse betingelser udgør ikke en integrerende del af en national markedsordning, som i øvrigt ikke kan eksistere i Frankrig for så vidt angår frugt og grønsager, eftersom dette område er undergivet en fælles landbrugsordning, hvis regler er fastsat i forordning (EØF) nr. 1035/72.

2. Desuden er de ikke nødvendige for at nå de traktatens artikel 39 angivne mål ; dels fremgår de nemlig af tredje betragtning i forordning nr. 26, at denne undtagelse kun kan anvendes i det omfang, anvendelsen af traktatens artikel 85, stk. 1, måtte medføre fare for, at målene for den fælles landbrugspolitik for det pågældende produkt ikke kan nås, og dels er de midler, der skal bringes i anvendelse for at nå de traktatens artikel 39 angivne mål for den fælles landbrugspolitik for så vidt angår frugt og grønsager, fastsat i forordning (EØF) nr. 1035/72. I denne forordning er fastsat en række regler, som producentorganisationerne kan påtvinge de af deres medlemmer, der er

producenter, men den indeholder ikke nogen regel, der gælder for disse producenters handelspartnere, herunder engros- og forsendelsesvirksomhederne. Da ovennævnte adgangsbetingelser kun pålægges forsendelsesvirksomhederne, tilhører de ikke de bestemmelser, som er hjemlet ved nævnte forordning (EØF) nr. 1035/72. De kan derfor ikke betragtes som nødvendige for at nå de i traktatens artikel 39 angivne mål. I øvrigt er disse betingelser heller ikke nødvendige for at kunne iværksætte de i forordning (EØF) nr. 1035/72 fastsatte foranstaltninger vedrørende producentorganisationer, og en afskaffelse af disse betingelser i deres nuværende form ville på ingen måde hindre, at de af disse organisationer indførte auktioner ville fungere tilfredsstillende. Dette gælder uden tvivl kravet om flertalsafstemning blandt medlemmerne af bestyrelsen for Syndicat des Expéditeurs de Saint-Malo samt forpligtelsen til kun at købe og forsende for egen regning, idet disse begrænsninger kun har den følge, at markedet for efterårsblomkål i Saint-Malo forbeholdes de forsendelsesvirksomheder, som allerede er etableret i dette område. Det samme gælder utvivlsomt også for forpligtelsen til købseksklusivitet samt for forpligtelsen til at have et emballeringslokale, der ligger inden for auktionsstedets geografiske område ; dels har disse to forpligtelser nemlig kun til følge, at der opstår en regional afskærmning mellem de tre auktionssteder i Bretagne — en afskrærmning, der på ingen måde er nødvendig for at sikre, at disse auktioner fungerer tilfredsstillende -- dels udelukker de adgangen til andre forsyningskilder udenfor auktionernes indflydelsesområde ; dette er heller ikke nødvendigt, for at auktionerne kan fungere tilfredsstillende.

3. De adgangsbetingelser, der gælder for forsendelsesvirksomheder, er enten blevet fastsat ved aftaler indgået mellem producenterne og engrosvirksomhederne (eksklusiv købsforpligtelse og forpligtelse til at have et emballeringslokale) eller ved vedtagelser truffet af Syndicat des Expéditeurs de Saint-Malo (krav om flertalsafstemning i bestyrelsen i denne organisation, forpligtelse til kun at foretage køb og forsendelse for egen regning). De er således ikke en del af aftaler mellem landmænd, eller af vedtagelser truffet af landbrugssammenslutninger, som omhandlet i artikel 2, stk. 1, andet punktum, i forordning nr. 26. Den i dette punktum hjemlede undtagelse kan derfor heller ikke anvendes.

IV. ARTIKEL 85, STK. 3, FINDER IKKE ANVENDELSE

I henhold til traktatens artikel 85, stk. 3, kan bestemmelserne i artikel 85, stk. 1, erklæres uanvendelige på enhver aftale eller kategori af aftaler mellem virksomheder, enhver vedtagelse eller kategori af vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder og enhver samordnet praksis eller kategori deraf, som bidrager til at forbedre produktionen eller fordelingen af varerne eller til at fremme den tekniske eller den økonomiske udvikling, samtidig med at de sikrer forbrugerne en rimelig andel af fordelen herved, og uden at der pålægges de pågældende virksomheder begrænsninger, som ikke er nødvendige for at nå disse mål, eller gives disse virksomheder mulighed for at udelukke konkurrencen for en væsentlig del af de pågældende varer.

De aftaler eller vedtagelser, i hvilke de ovenfor behandlede betingelser for adgang til auktionssalg er fastsat, kan ikke opnå dispensation i henhold til artikel 85, stk. 3, af følgende årsager :

For så vidt angår den forpligtelse til eksklusivt køb, der gælder for forsendelsesvirksomhederne, bør det bemærkes, at selv om der ikke havde været en sådan forpligtelse, ville disse forsendelsesvirksomheder kun have udbud på auktionerne som forsyningskilde i området ; som følge af reglen om eksklusiv tilførsel skal de producenter, der deltager i auktionssalget, nemlig levere deres samlede høst til disse auktioner, medens den resterende del af produktionen i Bretagne afsættes direkte af salgskooperativer inden for landbruget. Anvendelsen af forpligtelsen til eksklusivt køb vil derfor i det væsentlige kun kunne medføre, at forsendelsesvirksomheder, der er i tilknyttet én auktion, forhindres i at få forsyninger fra de to øvrige auktioner i Bretagne ; en sådan opdeling af forsyningskilderne vil ikke i sig selv indebære nogen forbedring af fordelingen af varerne, men vil tværtimod føre til en begrænsning af konkurrencen, som vil påvirke fordelingen negativt. Da den første betingelse for anvendelse af artikel 85, stk. 3, ikke er opfyldt, er det unødvendigt at undersøge, om de øvrige er opfyldt.

Forpligtelsen til at have et emballeringslokale kan heller ikke betragtes som en foranstaltning, der bidrager til at forbedre fordelingen af varerne ; en stor del af de grønsager, som sælges på auktionerne, er allerede emballeret, hvorfor en sådan forpligtelse kun kan medføre unødvendige udgifter i forbindelse med markedsføringen af disse varer. Endvidere er det unødvendigt at forpligte de forsendelsesvirksomheder, som ønsker at købe ikke-emballerede varer, til at have et emballeringslokale, fordi de i bestræbelserne på at tilfredsstille de behov, deres kunder giver udtryk for, nødvendigvis vil sørge for emballering af varerne. I den udstrækning sælgerne havde villet undgå, at køb at uemballerede varer lidt efter lidt blev opgivet til fordel for køb af emballerede varer, ville det have været tilstrækkeligt at kræve, at forsendelsesvirksomhederne var i stand til at

sikre emballering af en del af deres køb af grønsager — idet denne del ikke skulle overstige den andel af grønsagerne, som udbydes uemballeret på auktionerne ; beviset for, at virksomhederne kunne sikre emballering af en del af de indkøbte varer, kunne bestå i en kontrakt om leje af et emballeringslokale eller i en kontrakt om udførelse af emballeringen hos en emballeringsvirksomhed. Følgelig er denne forpligtelse i sin nuværende udformning ikke nødvendig for opnåelsen af det tilsigtede mål.

Den beslutning, som Syndicat des Expéditeurs de Saint-Malo har truffet, og hvorefter adgang til salgsauktionerne kræver en flertalsafgørelse blandt medlemmerne af denne organisations bestyrelse, medfører ingen forbedring af fordelingen af varerne, da den som eneste virkning kun har og kun kan have at udelukke nye forsendelsesvirksomheder fra auktionerne. Det samme gælder Syndicat des Expéditeurs de Saint-Malo's beslutning om at pålægge forsendelsesvirksomhederne kun at foretage køb og forsendelser af grønsager for egen regning. Da køberne på auktionerne i Saint-Méloir-des-Ondes af auktionernes arrangører i forvejen har fået adgang til auktionerne på grundlag af objektive kriterier, og da de som følge heraf hæfter direkte for ethvert køb, de foretager dér, kan man ikke gøre finansielle sikkerhedshensyn gældende for at retfærdiggøre nogen som helst begrænsning i deres ret til frit at råde over de købte varer —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING :

Artikel 1

a) Bestemmelserne i de aftaler, der er indgået mellem SICA de-Saint-Pol-de-Léon og Union des Expéditeurs de Saint-Pol-de-Léon samt mellem SIPEFEL og Syndicat des Expéditeurs de Saint-Malo, i hvilke det kræves, at de forsendelsesvirksomheder, der får deres leverancer fra auktionerne i Saint-Pol-de-Léon og i Saint-Méloir-des-Ondes :

— kun må foretage køb på det auktionssalg, de har fået adgang til, og

— at de skal have et emballeringslokale,

er i strid med EØF-traktatens artikel 85, stk. 1.

b) De vedtagelser, der er truffet af Syndicat des Expéditeurs de Saint-Malo, og som går ud på :

— dels at gøre nye køberes adgang til auktionerne i Saint-Méloir des Ondes afhængig af, at syndikatets vedtægtsmæssige ledelsesorganer træffer en positivt beslutning herom, uden at dette sker på grundlag af objektive og på forhånd fastsatte adgangsbetingelser,

— dels at pålægge sine medlemmer kun at købe, emballere og forsende grønsager for egen regning,

er i strid med EØF-traktatens artikel 85, stk. 1.

Artikel 2

Det pålægges SICA de Saint-Pol-de-Léon, Union des Expéditeurs, SIPEFEL og Syndicat des Expéditeurs de Saint-Malo øjeblikkeligt at bringe de i artikel 1 konstaterede overtrædelser til ophør.

Artikel 3

Denne beslutning er rettet til følgende virksomhedssammenslutninger :

— Société d'Investissements et de Coopération Agricoles, i Saint-Pol-de-Léon,

— Union des Expéditeurs et Exportateurs en Fruits et Légumes du Finistère, i Saint-Pol-de-Léon,

— Société Interprofessionnelle des Producteurs et Expéditeurs de Fruits, Légumes, Bulbes et Fleurs d'Ille-et-Vilaine »SICA — SIPEFEL, i Saint-Méloir-des-Ondes,

— Syndicat des Expéditeurs et Exportateurs en Légumes et Pommes de terre primeurs de la région Malouine, i Saint-Méloir-des-Ondes.

Udfærdiget i Bruxelles, den 2. december 1977.

På Kommissionens vegne

Raymond VOUEL

Medlem af Kommissionen